

Tarek Abo Saeid

Wyższa Szkoła Finansów i Prawa w Bielsku-Białej

**TEORIA I RZECZYWISTOŚĆ TERRORYZMU
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
REALIÓW POLSKI, CZECH ORAZ
MIĘDZYNARODOWEJ MYŚLI PRAWNEJ**

**THEORY AND REALITY OF TERRORISM
WITH PARTICULAR EMPHASIS ON THE
REALITIES OF POLAND, THE CZECH
REPUBLIC AND INTERNATIONAL LEGAL
THOUGHT**

ABSTRAKT

Autor publikacji wyjaśnia motywy, które doprowadziły do narastającego się globalnego terroryzmu. Terroryzm jest zjawiskiem naturalnym, może pojawić się w każdym społeczeństwie związanym z różnymi czynnikami, w tym ze środowiskiem politycznym, gospodarczym, społecznym, religijnym i ideologicznym. Każde potraktowanie kwestii związanej z pewnymi pojęciami wymaga zdefiniowania tych pojęć poprzez regułę ilustrującą ich komponenty i cechy. Poglądy na pojęcie „terroryzm” różniły się pod względem merytorycznym i motywacyjnym, a nawet prawne aspekty tego zjawiska i ich przenikanie się z podobnymi zjawiskami, a zwłaszcza Ruchami narodowo-wyzwoleńczymi.

ABSTRACT

The author of the publication explains the motives that led to the growing global terrorism. Terrorism is a natural phenomenon, it can appear in any society associated with various factors, including the political, economic, social, religious and ideological environments. Every consideration of an issue connected with certain concepts requires defining these concepts by a rule illustrating their components and features. Opinions on the concept of "terrorism" differed in terms of substance and motivation and even the legal aspects of this phenomenon and their interpenetration with similar phenomena, especially the National-Liberation Movements.

Słowa kluczowe: terroryzm, działania zapobiegawcze, dyktatura, korupcja, motywy, akty prawne (Konwencja Genewska), walka narodów.

Keywords: terrorism, preventive actions, dictatorship, corruption, motives, legal acts (Geneva Convention), the struggle of nations.

WSTĘP

Pomimo powszechnego stosowania terminu terroryzm to nie mamy uzgodnionej definicji tego pojęcia w teorii. Zarówno na szczeblu międzynarodowym jak i na poziomie naukowym, ze względu na różne czynniki ideologiczne związane z tym terminem. Punkt widzenia określonego państwa lub społeczności niekoniecznie musi być identyczny z innego państwa¹.

Specyfika terroryzmu decyduje fakt, iż jest świadomie i celowo wymierzony w obywateli, terytorium lub mienie państwa innego. Działania terrorystyczne mogą dotyczyć całej populacji, jednak najczęściej są one uderzeniem w jej niewielką część, aby pozostałych obywateli zmu-

¹ Maseid, Nifin eabd almneem, aldalil alearabii, huquq al'iinsan waltanmiati, dalil almafahim walmust". alahat 10 fbrayr/shbat 2015, http://www.arabhumanrights.org/dalil/ch_9.htm. Massad, Neven Abdel Moneim, Przewodnik arabski, Prawa człowieka i rozwój, Pojęcia i terminologia 10 lutego 2015, http://www.arabhumanrights.org/dalil/ch_9.htm.

sić do odpowiednich zachowań. W każdej sytuacji należy uwzględnić czynnik psychologiczny – zastraszenie, wymuszenie lub propagandę, a także rozbitcie więzi społecznych. Zjawisko to nie jest nowoczesne, ma ono stare korzenie.

* Społeczność międzynarodowa staje wobec tego zjawiska z wielkim zainteresowaniem, ponieważ miało miejsce wiele zabójstw, bombardowania, porwania i branie zakładników, szczególnie w drugiej połowie wieku XX², a interesy społeczności międzynarodowej w walce z terroryzmem wzrosły od wydarzeń z września 2001 r. w Stanach Zjednoczonych. Być może walka z terroryzmem stoi przed wieloma wyzwaniami, najważniejszymi są środki bezpieczeństwa związane z procedurami ograniczania ryzyka dla porządku publicznego w celu zapewnienia bezpieczeństwa, stabilność społeczeństwa i osiągnięcie jego interesów, a inne wyzwanie jest legalne, prawodawcy potrzebują w tym zakresie, aby osiągnąć równowagę między koniecznością przeciwstawienia się terroryzmowi z jednej strony a uwzględnieniem zasady non-refoulement, natomiast prawa człowieka i podstawowe wolności są nienaruszalne.

Kłopoty z określeniem co jest, a co nie jest terroryzmem, wynikają w dużej mierze z silnych związków tej tematyki z polityką. Wciąż nie są rozstrzygnięte następujące pytania: czy terroryzmem jest to zbrojne atakowanie polityków bądź funkcjonariuszy policji, czy w niektórych sytuacjach terroryzm może być usprawiedliwiony, czy można mówić o terroryzmie stosowanym przez państwo. Opinie wyrażane w tych kwestiach są zawsze uzależnione od przekonań moralnych oraz poglądów politycznych obywateli, zazwyczaj kształtowanych przez media.

Przyczyny aktu terrorystycznego i motywacje jest jedynie spontaniczna reakcja na czynniki wewnętrzne lub czynniki zewnętrzne. Przede

² Tim Kinidi, *alsaeudiawn wal'iirhab , alriad , altubeat al'uwlaa* , 2005, s. 170. Tim Kennedy, *Saudyjczycy i terroryzm, Riyadh*, pierwsze wydanie (Markaz El drasat Elastratjya), 2005, s. 170.

wszystkim te motywy i powody to: osobiste oraz społeczne. Przyczyny ataków terrorystycznych mogą także wynikać z wcześniejszej agresji.

Jednym z głównych korzeni, na których wyrasta terroryzm jest rozwój tyranii i ucisk dyktatorski, a także wsparcie systemów korupcji. Demonizacja krajowych liderów i wokół nich, skierowanie zamachów na rządy krajów, zabójstwo liderów oraz miara wywrotowa między narodami arabskimi i nie tylko i między pojedynczymi ludami. Okupację państw i prześladowania swoich ludzi. Wszystko to oczywiście wywołuje tylko gniew i nienawiść oraz co za tym idzie- rozprzestrzenianie się terroryzmu.

Aktualnie widać, że region Arabski stoi na próbie dzielenia i rozdrobnienia go od wewnątrz. Pod pretekstem korzystania hasła „walki z terroryzmem”, jest ingerowanie w sprawy wewnątrz państw i najprawdopodobniej nie będzie mógł być zlikwidowany przez międzynarodową koalicję prowadzoną przez Stany Zjednoczone w celu wyeliminowania tego zjawiska. Trzeba zaznaczyć, że źródłem problemu terroryzmu są także inne pobudki.

W artykule postaram się przełamać słownictwo związane z terroryzmem, jego przyczynami i motywami oraz wyciągnąć wnioski, które przyczyniają się do rozwiązania tego problemu³.

Zjawisko terroryzmu globalnego stanowi podczas ostatniej dekady XX wieku i na początku XXI wieku, rosnące zainteresowanie ze strony krajów rozwiniętych i rozwijających się podobnie. Do negatywnych skutków, które ułożone w życiu społeczeństw ludzkich, to było związane z występowaniem tego zjawiska, a więc ewolucja, która odbywa się na arenie politycznej, nawet stało się pojęcie (terroryzm) impulsem dla przepisywaniu każdego zdarzenia ściśle planowane lub w inny sposób uogólniające ramy regulujące przepływu różnych krajów i polityki.

Oto wyjaśnienia i motywy, które doprowadziły do rosnącego zjawiska terroryzmu między napięciami, których różniły sytuacje konku-

³ <http://studies.aljazeera.net/ar/issues/2015/04/2015415112356516196.html>.

rencji i konfliktu międzynarodowego pomogły napędzać wzrost zjawiska terroryzmu, a między tymi, którzy twierdzą, że terroryzm jest zjawiskiem naturalnym, które mogą pojawić się w każdym społeczeństwie wiąże się z różnymi czynnikami, w tym polityczne, ekonomiczne, społeczne, religijne, a środowisko Ideologicznie każde potraktowanie kwestii związanej z pewnymi koncepcjami musi definiować te pojęcia poprzez definicję ilustrującą ich składniki i cechy⁴.

KONCEPCJA, POJAWIENIE SIĘ I SKŁAD

W pierwszym wieku naszej ery, jak wspomniano w Starym Testamencie, grupa zelotów terroryzowała Rzymian i Żydów, którzy kolaborowali z rzymskim okupantem we wschodniej części Morza Śródziemnego.

W dobie Rzymian trudno było odróżnić przestępstwa polityczne i terroryzm, po czasach rzymskich świat wiedział o terroryzmie jako środek stosowany przez feudałów w kontroli ich bojkotu i niewolników, którzy ich zatrudniają jako „lenna”, a z początkiem XVII wieku rozpoczęła się kontrola w krajach europejskich na światowych morzach i zaczęła wzrastać wielkość statków handlowych i interesy między Wschodem a Zachodem, co za tym idzie pojawiło się piractwo, które jest uważane za formę terroryzmu i trwało to aż do początku XX wieku. Potem okazuje się, że praktyka terroryzmem w różny sposób jest pokazana, w zależności od osoby i okoliczności, jest to zjawisko społeczne, które rozwija się na ewolucję społeczeństwa. Formy przyjęte przez zjawisko terroryzmu ewoluowały w wyniku rozwoju naukowego i technologicznego⁵.

Pojęcie terroryzmu przez „konwencję genewską” o zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu z 1937 r., znalazły się pod jednym stwierdzają-

⁴ Alnays Kamal Cywilizowany dialog – Czasopismo numer: 3419 – 2011/7/7 – 16-35 alhiwar almtmdn-aledd: 3419 - 2011 / 7 / 7 – 16-35.

⁵ Eaz Aldiyni, „Ahmad Jalal, Al'iirhab wa leunf alsiyasiu alqahra (1986), sa86. Ezzeddin, Ahmed Jalal, Terroryzm i przemoc polityczna (Kair wydawnictwo Dar al-huriya 1986), s. 86.

cym zdaniu w pierwszym artykule jako „czynów skierowanych przeciwko państwu Które mogą powodować panikę i terror wśród niektórych osób, grup ludzi lub społeczeństwa ”⁶.

Szereg badaczy specjalizujących się w zakresie nauk o polityce, ma poważne orzecznictwo w celu opracowania konkretnej koncepcji definicji terroryzmu; w książce „terroryzm polityczny” Alex Schmid ma przegląd stu definicji terroryzmu opracowanych przez ekspertów i naukowców w tej dziedzinie. Stwierdził, że istnieją wspólne elementy między tymi definicjami, w tym: jest to pojęcie abstrakcyjne bez rdzenia, nie wystarcza dla jednej definicji inwentaryzacji wszystkich zastosowań tej koncepcji oraz wiele różnych definicji zaangażowanych w ogólnych czynników, że znaczenie terroryzmu pochodzi od docelowej ofiary.

Brian Czyngis definiuje terroryzm jako „oparty na zestawie konkretnych działań, przeznaczonych głównie do wywoływania strachu i terroru”. Eric Morris już określa również terroryzm jako „użycia lub groźby użycia nietypowej i nieznanym przemocy dla osiągnięcia celów politycznych. Te akty terroryzmu są zazwyczaj symboliczne, aby osiągnąć efekt psychologiczny niż fizyczny”⁷.

Nie wolno nam określić, że gdy pojęcie terroryzmu popełniane jest tylko przez osoby fizyczne lub niektórych grup. Musi pomieścić znaczenie terroryzmu stosowanego przez rządy, aby to uznać za „terroryzm państwowy”, tak że nie ma powtórzenia definicji pojęcia, przykładem choćby jest tu Izrael. Tylko terroryzując państwo przeciwko nieuzbrojonym ludziom broniącym prawa do samostanowienia.

Wśród najbardziej znanych modeli terroryzmu państwowego w świecie arabskim, praktykowane przez reżim w Syrii zabijania i niszczenia

⁶ Art. 1 Konwencji genewskiej o zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu z 1937 r. Terroryzm w międzynarodowych paktach.

⁷ Aabd Alhalim, „Amira, Al’iirhab kazahira wa mafhawm, wydawnictwo Al-mu-asasat al’ahram, alqahirata, 5 fabrayr/ 2015, Abdel Halim, Amira, Terroryzm jako fenomen i koncepcja, wydawnictwo Al-Ahram, Kair, 5 lutego 2015 r.

czenia swoich ludzi i niestety, nie jest sprawiedliwy z krajów zachodnich postawa wobec tych praktyk w tych krajach, a także organizacji międzynarodowych praw człowieka i wolności.

PRZYCZYNY I MOTYWY TERRORYZMU

Przyczyny aktu terrorystycznego i motywacje jest jedynie spontaniczna reakcja na czynniki wewnętrzne lub czynniki zewnętrzne. Przede wszystkim te motywy i powody to: osobiste oraz społeczne. Przyczyny ataków terrorystycznych mogą także wynikać z wcześniejszej agresji.

Po pierwsze: motywy i powody osobiste

Określona jako gama motywów osobistych, które napędzają terrorystę do popełnienia przestępstwa, aby mógł osiągnąć swój osobisty cel lub ze względu na jego położenie materialne. Są to motywy psychologiczne, polityczne i medialne.

MOTYWY PSYCHOLOGICZNE

Konstrukcja psychologiczna jednostki odgrywa ważną rolę w interakcji z jej społeczeństwem. Odpowiednie badania wykazały, że niespokojne środowisko fizyczne, umysłowe, emocjonalne i społeczne są bezpośrednio związane z aktem terrorystycznym, a niektóre badania sugerują, że sprawcy mają podobne cechy, takie jak niespokojne dzieciństwo, burzliwe relacje w rodzinie, zwłaszcza z rodzicami i przyjaciółmi⁸.

MOTYWY POLITYCZNE

W wielu przypadkach motyw aktu terrorystycznego ma charakter polityczny, aby zwrócić uwagę stronę, w której terroryzm celował

⁸ Hilmi, Nabil Ahmad, Al'irhab alduwaliu wfiqana lilsiyasat aljinaiyyat aldawliai, (wydawnictwo Dar alnahda alarabia, Kair 1988), s. 23. Hilmi, Nabil Ahmed, Międzynarodowy terroryzm zgodnie z polityką kryminalną (wydawnictwo Dar alnahda alarabia Kair 1988), s. 23.

w niej, a często motywy polityczne są motywowane takimi powodami, jak: praktyki niektórych reżimów wobec ich obywateli, narzucanie niesprawiedliwej polityki, marginalizacja obywatela i łamanie ich praw i wolności, a także ucisk polityczny.

Pragnienie prawa do samostanowienia okupowanych terytoriów i prześladowanie ludzi może skłonić tych jednostki do angażowania się w akty terroryzmu, aby uwolnić ojczyznę od obcego okupanta, który praktykuje prześladowania i ucisk⁹. Jeńcami wojennymi w rozumieniu Konwencji są osoby, które znalazły się we władzy nieprzyjaciela, a należą do kategorii: ludność terytorium nie okupowanego, która przy zbliżaniu się nieprzyjaciela chwytła spontanicznie za broń, aby stawić opór inwazji, a nie miała czasu zorganizować się w regularne siły zbrojne, jeżeli jawnie nosi broń i przestrzega praw i zwyczajów wojennych.

MOTYWY MEDIALNE

W wyniku rozwoju technologicznego związanego z środkami komunikacji, sieci społecznych oraz rozpowszechnianiu wiadomości i faktów, okazuje się, że motywy aktu terrorystycznego również zwracają uwagę światowej opinii publicznej na kwestię, na których sprawcy starają się przyciągnąć uwagę, na drażniący ich problem. Wygląda na to, że media to jedyna droga przez którą terroryści mogą stawiać swoje warunki, żądania, opinie i wyjaśniać swoje problemy. Dzięki tej sile, tacy terroryści jak właśnie Bin Laden, al-Zawahiri, którzy kierowali organizacją al-Kaida oraz Abu Bakr al-Bagdadi, który kontrolował w ostatnim czasie organizacją państwa islamskiego. Zasłynęli m.in. dzięki wystąpieniom publikowanym w Internecie oraz emitowanym przez telewizję Al-Dżazira.

Doprowadziło to również do stworzenia kanałów satelitarnych i stron internetowych wykorzystujących najnowszą technologię w nagrywaniu i fotografowanie, między innymi wykonania egzekucji na

⁹ Artykuł IV ustęp 6 Konwencji genewskiej dotyczącej jeńców wojennych z 1949 r.

jordańskiego pilota Moaz al-Kasabh czy masowe egzekucje na grupy Egipcjan w Libii.

Ponadto media poprzez transfer tych wydarzeń mogą przyczynić się do pojawienia się u niektórych terrorystów wyobrażenia, że są bohaterami. Dzięki temu mogło to zmotywować tysiące młodych ludzi do przyłączenia się do islamskiej organizacji państwowej „Daesh”, w celu ich naśladowania i podążania ich ścieżką.

Po drugie: motywy społeczne

Są to motywy dotknięte wewnątrz społeczeństwa, w którym sprawca czynu terrorystycznego odgrywa ważną rolę w kierowaniu terroryzmem, które można podzielić na pobudki ekonomiczne, motywy społeczne, historyczne, etniczne, a co najważniejsze okoliczności ideologiczne.

MOTYWY EKONOMICZNE

Potrzeba, ubóstwo i nędza ekonomiczna mogą mieć negatywny wpływ na budowanie społeczności, co wywołuje wrogie zachowania wobec społeczeństwa, w którym żyje dana osoba, a najważniejszym z nich jest niedorozwój wynikający z polityki gospodarczej nieodpowiedniej dla realiów społecznych państwa, także niedostateczna dystrybucja dóbr i zasobów na rzecz rozwoju i zaspokajania podstawowych potrzeb ludności, co powoduje nierównowagę w zakresie sprawiedliwości społecznej i niesprawiedliwości dla dużej części społeczeństwa, co za tym idzie wywołuje u obu stron (bogaty i biedny) poczucie złości i gniewu, któremu towarzyszyć ma reakcja na określony akt terroryzmu.

MOTYWY SPOŁECZNE

Rozpadająca się rodzina, zdominowana przez nieodpowiedzialność i problemy rodzinne, prowadząca do złego nadzoru nad dziećmi pozostawia w nich negatywne skutki i przez to niektóre grupy terrorystyczne wykorzystują. Jeżeli mamy dość słabą rolę rodziny i szkoły oraz

brak dialogu i zrozumienia z drugim człowiekiem to może to zmusić, zwłaszcza młodych ludzi do popełnienia aktów terrorystycznych. Czynnikiem tu, są to na pewno słabe planowanie życiowe, rozprzestrzenianie się idei związanej z zemstą oraz brak minimalnego poziomu życia.

MOTYWY HISTORYCZNE

Historyczne incydenty, które miały miejsce przez dłuższy czas, mogą być przyczyną aktu terrorystycznego, na przykład działalność Armeńskiej Tajnej Armii Wyzwolenia Armenii przeciwko Turcji, w odwecie za masakry Ormian w okresie imperium osmańskim, a także akty terroru w Izraelu przeciwko niemieckim przywódcom ery nazistów i śledzenie ich wszędzie tam, gdzie byli. Porywanie ich oraz ściganie ich za prześladowanie Żydów w Europie, jak na przykład porwanie Adolfa Eichmanna w 1960 r. przez agentów izraelskiego Mossadu i przeniesienie go z Argentyny do Jerozolimy, gdzie został tam osądzony i stracony w 1962 r.¹⁰

MOTYWY ETNICZNE

Kiedy etniczne tendencje dominują nad władzą rządzącą i dyskryminują jej mieszkańców i dyskryminacja rasowa jest praktykowana przeciwko własnym narodom, zwłaszcza jeśli jest ona zróżnicowana etnicznie, to głównym celem jest zmuszenia drugiej grupy do opuszczenia swych domów, przy tym sięgając po przemoc i terror przeciwko innej słabiej rozwiniętej grupie. Tak jak w Bośni i Hercegowinie czy w Kosowie przez Serbów, podobnie jak w Republice Południowej Afryki, dyskryminacja rasowa przez Partię Narodową (NP), która przejęła władzę w roku 1948 i praktykowała politykę dyskryminacji rasowej, która głosiła, że każda grupa etniczna dwóch głównych grup społecznych w kraju musi ewoluować niezależnie od innych. Zgodnie z ich potencjałem i cechami oraz na oddzielnych obszarach geograficznych biała mniej-

¹⁰ Jarudi, Rujih, Al'asatir almwssist lilsiyasat al'iisrayiylati, tarjamat Muhamad Hesham, wydawnictwo Dar al-shuruq, alqahira, wydanie trzecie 1999), s. 34.

szłość próbowała zachować większości przywilejów, które pozwoliły im się rozwinąć, co doprowadziło do ogromnej dysproporcji w sytuacji gospodarczej, społecznej i politycznej między obiema grupami¹¹.

E. MOTYWY IDEOLOGICZNE

Nietolerancja może prowadzić do intelektualnej lub religijnej zasady, która zaczyna być stosowana do użycia przemocy i terroryzmu przez określoną grupę, próbującą narzucić swoje zasady społeczeństwu, w którym żyjemy. Przede wszystkim może dążyć do zdobycia władzy w celu ułatwienia upowszechniania i stosowania takich właśnie zasad. Opisywanie walki między kapitalizmem a socjalizmem, niezgoda pomiędzy protestantami i katolikami z powodów religijnych, a także między hinduistami i muzułmanami w Indiach, czego przykładem było przyjęcie przez niektóre grupy, czasami nazywane grupami fundamentalistycznymi, które odrzucają inne kultury i cywilizację oraz przeciwstawianie się komunikacji kulturowej między różnymi cywilizacjami¹².

TERRORYZM JEST ZJAWISKIEM GLOBALNYM

Powszechne jest, że islam wszczyna debatę w taki czy inny sposób, gdy akt terrorystyczny ma miejsce w dowolnym miejscu na świecie, lub powiedzmy: większości aktów terrorystycznych są dokładniej dobrane. Dzieje się tak nawet wtedy, gdy sprawca nie jest muzułmaninem, ponieważ odciski palców i podejrzenia są automatycznie kierowane do mu-

¹¹ Aleikra, Adunis, Al'iirhab alsiyasiu, (wydawnictwo Dar El Taliya, Bayrut, 1993), s. 136.

¹² Aleumush, Ahmad Flah, Asbab aintishar zahirat al'iirhabi, (wydawnictwo Akademia Nayif alearabiat lileulum al'amniai, markaz aldirasat walbihwith, Alriyad 1999), s. 98. Al-Amoush, Ahmed Falah, Przyczyny rozprzestrzeniania się zjawiska terroryzmu, w ramach seminarium na temat ustawodawstwa antyterrorystycznego w świecie arabskim, (wydawnictwo Arabska Akademia Naif na rzecz Nauk o Bezpieczeństwie, Centrum Studiów i Badań, Rijad 1999), s. 98.

zułmanów, nawet zanim ujawni się tożsamość sprawcy i znane są jego motywy¹³.

Wiadomo, że sama Europa cierpiała z powodu wewnętrznego terroryzmu w drugiej połowie XX wieku, jak miało to miejsce w Irlandii czy w Kraju Basków w Hiszpanii, nawet same Stany Zjednoczone nie poddały się wewnętrznemu terroryzmowi przed wydarzeniami z 11 września 2001 roku. Światowa scena była świadkiem innych aktów terrorystycznych w różnych miejscach, na przykład: wypuszczanie toksycznych gazów w metrze w Japonii, zabijanie Rabina w Izraelu, wyburzanie meczetu Babri w Indiach przez hinduskich ekstremistów i wiele innych¹⁴.

Jest zatem jasne, że terroryzm może być praktykowany przez instytucje, partie, sekty, grupy etniczne, rządy i jednostki. I ci, którzy ograniczają go do konkretnej religii, sekty, rządu lub rasy, która odbiega od rzeczywistości i prawdy¹⁵.

MODELE TERRORYZMU W STAROŻYTNEJ I WSPÓŁCZESNEJ HISTORII

1. Egzekucja ponad milion egipskich chrześcijan przez rzymską okupację Egiptu przed islamskim podbojem,
2. Zagłada 70 tysięcy muzułmanów w Jerozolimie, kiedy zostali zaatakowani przez hordy krzyżowców po tym, jak przywódca krzyżow-

¹³ Jariduh Alshrq al'awsat, al'arbaea' 5 sibtambar 2012, aleadad 12335 <http://m.aawsat.com/content/1346794722759966800/opinion>. Gazeta Al Sharq Al Awsat, środa, 5 września 2012 r., Wydanie 12335 <http://m.aawsat.com/content/1346794722759966800/opinion>.

¹⁴ Nasar, Jamal, *Nazarat fi alfikr wa alsyasa*, (wydawnictwo Al Markaz alhadari lyl dirasat al Mustaqbaliya, Alqahira, 2010), s. 225; Nassar, Jamal, *Refleksje na temat myśli i polityki*, wydawnictwo Al Markaz alhadari lyl dirasat al Mustaqbaliya, Kair wydanie pierwsze 2010), s. 225

¹⁵ Aby dowiedzieć się więcej o realiach organizacji terrorystycznych i ich rozprzestrzenianiu się w świecie, możesz zajrzeć do Encyklopedii wojownika na: http://www.moqatel.com/openshare/beothh/siasia2/erhab/sec04.doc_cvt.htm.

- ców obiecał im amnestię, jeśli się poddadzą i zdradzą. W zamian Sa-
lah al-Din Ayyubi przebaczył krzyżowcom, kiedy dobył Jerozolimę,
3. Ludobójstwo 20 milionów muzułmanów przez Józefa Stalina,
 4. Palenie Rzymu przez cesarza- tyrana Nerona,
 5. Inwazja na Bagdad, Afganistan i Wietnam, które zostały dotknięte zubożonym uranem. A w nich szpitale, szkoły i centra dystrybucji wody oraz inne miejsca, w których cywile byli zgromadzeni np. w Iraku i Afganistanie, co doprowadziło do śmierci setek tysięcy cywilów.
 6. Eksterminacja dziesiątek milionów Afrykanów podczas ich uprowadzenia i przymusowych wysiedleń z Afryki do Ameryki, w celu podboju nowych ziem i przymusową pracę na farmach u kolonizatorów. Również kara za bunt przeciwko niewolnictwu i torturom oraz poniżanie ludzkich wartości, była przesłanką do natychmiastowej egzekucji bez żadnego dochodzenia ani procesu sądowego,
 7. I i II wojna światowa, w wyniku których zginęło od 60 do 100 milionów ludzi, a także straszliwe masakry w sporze między katolikami i protestantami w Europie,
 8. Bombardowanie japońskie miasta Hiroszima i Nagasaki bombą nuklearną przez amerykański samolot, zabijając ćwierć miliona ludzi i infekując kolejne miliony promieniowaniem,
 9. Masakry w Deir Yassin, Sabra i Shatila, czy w szkole Bahr al-Bakr, schronisko Qana i egzekucje dziesiątek tysięcy egipskich więźniów w 1956 i 1967 r. przez gangi syjonistyczne,
 10. Zamordowanie 250 tysięcy bośniackich muzułmanów przez Serbów i Chorwatów oraz dziesiątki tysięcy Czeczenów z rąk Rosjan¹⁶.

Dlatego próby niektórych reżimów międzynarodowych odrzucają zjawisko terroryzmu i ładują je z jednej strony na drugą, pokonując rzeczywistość i prawdę. Najnowsza historia polityczna wskazuje na głębię problemu, śledząc źródła napięć i konfliktów na świecie. Uważamy, że

¹⁶ <http://www.saaaid.net/ahdath/67.htm>.

zjawiska tego nie można oblegać obecnością tych ognisk. Społeczność międzynarodowa zgadza się z naruszeniami narodu palestyńskiego przez Izraelczyków, przy pełnym poparciu Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wojny domowe prowadzone przez mniejszości etniczne i religijne w różnych częściach świata, a także próby zagrania kartami sunnitów i szyitów i umożliwienie ingerencji w sprawy państw, wszystkie te problemy, które czasami są samozachowujące się i interwencje zewnętrzne czasami, są przyczynami rozprzestrzeniania się zjawiska terroryzmu.

POLSKA WOBEC ZJAWISKA TERRORYZMU

Terroryzm jest zjawisko nienowym, mającym bardzo wiele odniesień i kontekstów historycznych.

Zjawisko to, jak wiadomo nam, cechuje wiele odmian, rodzajów i uwarunkowań ideologicznych, politycznych, lokalnych i regionalnych, które wskazano powyżej. Należy pamiętać, że terroryzm to nie tylko definitywne użycie siły, ale także metody wykorzystujące przemoc na zastraszaniu społeczeństwa¹⁷.

Każde państwo bez względu na swoje położenie geograficzne czy potencjał militarny musi brać pod uwagę możliwość przeprowadzenia ataku terrorystycznego na jej terytorium. Terroryzm w jego współczesnym ujęciu pojawił się w Polsce dopiero w latach 90. Dla wielu Polaków terroryzm zawsze był zjawiskiem niespotykanym i historycznie niewystępującym na terytorium Polski. To wrażenie nie jest do końca słuszne, albowiem Polska nie była dotąd obszarem, gdzie miałyby miejsce liczne bądź znaczące w skutkach akty terroryzmu. Nie oznacza to jednak, że w historii Polski w ogóle brak jest epizodów, które współcześnie można by traktować w kategoriach terroryzmu. Polska nie jest obecnie, z całą pewnością, głównym celem terrorystycznym ekstremistów. Pierwszo-

¹⁷ e-Terroryzm.pl nr 7/2012.

planową rolę odgrywają tutaj główni gracze na arenie międzynarodowej, a więc Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Francja czy Niemcy.

Zagrożenie terrorystyczne ze strony rodzimych środowisk o charakterze ekstremistycznym również pozostaje na stosunkowo niskim poziomie. Tego rodzaju organizacje nie posiadają rozbudowanego zaplecza politycznego w Polsce, cieszą się ograniczonym poparciem społecznym oraz charakteryzują rozdrobnieniem strukturalnym, wysoką dynamiką składu osobowego w grupach i powstawaniem nowych ugrupowań, a także nastawieniem ich członków na działania o charakterze chuligańskim. Jednakże zagadkowość opisywanego środowiska oraz związanego z coraz powszechniejszym dostępem do Internetu rozwój współpracy tego rodzaju ugrupowań z ich odpowiednikami poza granicami RP może skutkować wzrostem zagrożenia, w tym oczywiście terrorystycznego¹⁸.

Złożoność i interdyscyplinarność zjawiska terroryzmu determinuje fakt, iż wachlarz służb odpowiedzialnych za zwalczanie zjawiska terroryzmu jest niezwykle szeroki i rozległy. 515 Terroryzm to nie tylko działania związane z użyciem siły, to także cała otoczka zjawiska, taka jak chociażby kwestia finansowania tych działań oraz wymiana informacji. Aby omówić istniejący w Polsce system antyterrorystyczny, należy przede wszystkim wskazać podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo wewnętrzne kraju. W art. 146 ust. 4 pkt 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisano wyraźnie, iż „w zakresie i na zasadach określonych w Konstytucji i ustawach Rada Ministrów w szczególności (...) zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny”.

Polska bezwzględnie powinna stać na straży elementarnych wartości cywilizacyjnych i ogólnoludzkich w regionie i na świecie, nie tylko

¹⁸ Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019”.

ze względu na wyznawane wartości i zasady, ale przede wszystkim – własną rację stanu i bezpieczeństwo państwa¹⁹.

Poważnym problemem w państwie jest brak społecznej świadomości zagrożenia terrorystycznego. W Europie Zachodniej i wielu krajach zagrożonych terroryzmem obywatele zdają sobie sprawę z niebezpieczeństwa, wiedzą jak się zachować w jego obliczu, by nie narażać niepotrzebnie życia. Ze zrozumieniem traktują decyzje władz, mogące sprawiać doraźne trudności, ale zwiększające bezpieczeństwo. W Polsce panuje niefrasobliwość w tym zakresie, nie tylko w społeczeństwie, ale po części nawet we władzach państwa. Brak jest właściwych regulacji prawnych. Na szczęście dysponujemy sprawnymi siłami antyterrorystycznymi, które jak dotąd zapewniają względne bezpieczeństwo. Jednakże wszędzie na świecie terroryści potrafią pokonać przeszkody i siać zniszczenie. Polska też może paść ich ofiarą, a nieprzygotowanie społeczeństwa może ułatwić im sytuację.

W obliczu tych niebezpieczeństw konieczne jest prowadzenie edukacji w zakresie zagrożenia terroryzmem w świecie i w Polsce, wyjaśnianie społeczeństwu, a zwłaszcza młodzieży, czego można się obawiać, jak zmniejszyć ryzyko, jak rozpoznawać symptomy działania terrorystów, czy to w Polsce, czy podczas pobytu w innych krajach. Trzeba też próbować powstrzymać „propagandę nienawiści”, szerzącą się w polskich mediach, która może pchnąć na drogę zbrodni kolejne osoby, takie jak Niewiadomski czy Kwiecień. Trzeba przewyciężyć naiwne i szkodliwe²⁰.

Cechą charakterystyczną polskiego rozwiązania przeciwdziałania zjawisku terroryzmu jest wielość aktów prawnych. Omawiając system antyterrorystyczny w Polsce, konieczne jest wskazanie podmiotów od-

¹⁹ Sławomir Kamiński, *Polska w międzynarodowej koalicji przeciwko terroryzmowi*, Wydawca (Min. Spraw Zagranicznych. Departament Strategii i Planowania Polityki Zagranicznej, 2002) s. 31

²⁰ A. Małkiewicz, *Terroryzm. Wybrane zagadnienia*, Oficyna Wydawnicza Pwss Nysa 2014, s. 177.

powiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne kraju. Bogactwo to, podobnie jak w przypadku aktów prawnych regulujących zjawisko, może stanowić istotny problem dla funkcjonowania organów zajmujących się tą kwestią²¹.

CZESKIE PRAWO W WALCE ZE ZJAWISKAMI TERRORYSTYCZNYMI

Podstawą działań planowych Republiki Czeskiej w sprawie terroryzmu poza Strategią Bezpieczeństwa Republiki Czeskiej (z grudnia 2003 r.) jest Krajowy plan działań przeciwko terroryzmowi przyjęty uchwałą rządu RC z dnia 10 kwietnia 2002 r. (aktualizowany 14 kwietnia 2003 r., 19 maja 2004 r.) wraz z ocenami jego realizacji w poszczególnych latach. Ostatnia wersja z dnia 11 lutego 2008 r. nosi nazwę Krajowy Plan Działań Przeciwko Terroryzmowi 2007–2009 (Národní Akční Plán Boje Proti Terorismu). Są to dokumenty podsumowujące obecne, jak i określające przyszłe działania w zakresie walki z terroryzmem. Mają na celu utrzymanie i zwiększenie gotowości kraju na możliwość ataku terrorystycznego przeciw jego interesom zarówno w kraju, jak i za granicą. Plan jest jasno sprecyzowanym oświadczeniem rządu o zdolności kraju do wypełnienia swoich zobowiązań, które wynikają z członkostwa i uczestnictwa w Unii Europejskiej, NATO i innych organizacjach międzynarodowych w ramach walki z zagrożeniami terrorystycznymi. Powodem opracowania dokumentu było skoncentrowanie wszystkich głównych wyzwań w walce z terroryzmem w jednym miejscu, by zapewnić im siłę wsparcia politycznego w formie postanowienia rządu.

W pierwotnej wersji dokument miał formę szczegółowej listy zadań dla poszczególnych służb, jednak w 2004 roku został w dużym stopniu przekształcony w spójny tekst, który opisuje istniejące środki służą-

²¹ <https://docplayer.pl/25575054-Zjawisko-terroryzmu-w-prawie-polskim.html>.

ce zwalczaniu terroryzmu w kraju oraz opisuje kluczowe zadania w tej dziedzinie z punktu widzenia ogólnej strategii bezpieczeństwa.

Plan składa się z poszczególnych części:

- Zagrożenie terroryzmem: obecna sytuacja w świecie i poziom zagrożenia w Republice Czeskiej,
- Podstawowe zasady walki z terroryzmem: poprawa komunikacji i współpracy pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w walce z terroryzmem i poprawa warunków wykonywania tychże zadań.
- Lista celów, których osiągnięcie jest konieczne dla efektywnego przeciwdziałania terroryzmowi; każdemu celowi towarzyszy wykaz środków używanych w celu jego realizacji oraz środków, które powinny zostać wdrożone i przewidywany termin realizacji – wraz ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za tą realizację.
- Ochrona ludności, środowiska i infrastruktury krytycznej.
- Identyfikacja czynników przyczyniających się do popierania terroryzmu werbunku terrorystów²².
- Najczęściej występującymi zagrożeniami w Republice Czeskiej są katastrofy naturalne, w tym powódzie, pożary, lawiny i gwałtowne zjawiska pogodowe oraz zagrożenia związane z działalnością człowieka, jak: awarie w kompleksach przemysłowych, wypadki związane z transportem niebezpiecznych substancji, katastrofy techniczne, ale nie zagrożenia terrorystyczne.

I dlatego głównym czynnikiem, którymi terroryści mogliby się kierować jest członkostwo Republiki Czeskiej w NATO i Unii Europejskiej. Państwa członkowskie Unii Europejskiej, w tym Republika Czeska są sygnatariuszami antyterrorystycznych konwencji sektorowych Organizacji Narodów Zjednoczonych.

²² <https://pl.scribd.com/document/56082608/POLSKA-Strategia-Obrony-Przed-Terroryzmem>.

Prawo czeskie w dziale IX. Przepisy przeciwko Republice Czeskiej, obcemu państwu i organizacji międzynarodowej (rozdział 1, §311 Kodeksu karnego), przedstawia również przestępstwo ataku terrorystycznego²³, wzorując się na wytycznych decyzji ramowej Rady UE z 2002 roku i wymieniając możliwe formy ataku²⁴.

W obecnej sytuacji podstawowym zagadnieniem pozostaje kwestia określenia, czy specjalna procedura karna i penalizacja zachowań o charakterze terrorystycznym powinna znaleźć się w Czeskim porządku prawnym.

Narodowy Plan Działań Republiki Czeskiej odnosi się do niemal wszystkich aspektów przeciwdziałania terroryzmowi, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Zatem stanowi narodowy odpowiednik Planu Działania UE w sprawie Zwalczenia Terroryzmu.

WNIOSKI

Wyjaśnienia i motywy, które doprowadziły do narastającego zjawiska terroryzmu różniły się między tymi, którzy potwierdzają, że przypadki konkurencji i międzynarodowego konfliktu przyczyniły się do wyżywienia i rozwoju tego zjawiska, a wśród tych, którzy zgadzają się z faktem, że terroryzm jest zjawiskiem naturalnym, które może pojawić się w każdym społeczeństwie pod wpływem różnych czynników, w tym: środowisko polityczne, ekonomiczne, społeczne, religijne i ideologiczne, a następnie konieczne jest ustosunkowanie się do faktów, które pomagają zrozumieć to zjawisko i wyjaśnić przyczyny, a następnie znaleźć dla nich rozwiązania, w tym:

Po pierwsze: terroryzm jest zjawiskiem globalnym, starym / nowoczesnym, nie ma religii, nie ma ojczyzny, a jej formy i metody mogą

²³ Czeski zbiór ustaw: Ustawa nr 40 z 2009 r. Zbiór praw, kodeks karny.

²⁴ https://www.academia.edu/25172266/A._Zięba_Problem_terroryzmu_w_wybranych_państwach_Europy_Środkowej_i_Południowej_Hiszpania_Włochy_Republika_Czeska_Polska_Studia_Politologiczne_2015_Vol.38

zmieniać się z czasem i miejscem, ale zawsze jest połączony z człowiekiem, kimkolwiek on jest, niezależnie od wyznania, religii czy ideologii. Kolejny,

Po drugie: nieumiejętność zdefiniowania pojęcia i rzeczywistości terroryzmu i jego przyczyn, otwiera drogę do rozszerzenia kręgu oskarżeń przeciwko tym, którzy naruszają władze, rządy i reżimy, które nie osiągnęły sprawiedliwości i swobody dla swoich narodów, aby osiągnąć swoje cele,

Po trzecie: co zwiększa terroryzm i pogłębia różnicę w zrozumieniu, myśląc terroryzm i opór, walka narodów o uwolnienie się od obcej dominacji lub interwencji jest aktem zgodnym z prawem, którego nie można nazwać terroryzmem,

Czwarte: muzułmanie są zawsze oskarżani o bycie terrorystami, poświęcenie błędnej koncepcji religii islamskiej i popychanie niektórych jednostek i grup do przyjmowania aktów przemocy z powodu poczucia niesprawiedliwości i ucisku, pomimo praktyki wielu aktów terroryzmu innych religii,

Piąte: użycie niektórych autorytarnych reżimów w odniesieniu do słowa „terroryzm” jest teraz bezkrytyczne i bez jakiegokolwiek kontroli lub oceny jego konsekwencji. Każdy, kto narusza te reżimy, może być oskarżony o terroryzm, prowadząc do samookreślenia bez świadomości lub uznania konsekwencji tego przekonania o kryminalizacji i wymuszeniu. Łatwo wpaść w tę pułapkę, że systemy te oddzielają ich od swoich narodów²⁵.

Szóste: jest prawdopodobne, że międzynarodowa koalicja utworzona przez Stany Zjednoczone nie będzie w stanie wyeliminować zjawiska terroryzmu, ponieważ metoda ta jest zła i nie rozwiązuje się podstawowych przyczyn problemu, co przyczyni się do rozdrobnienia regionu arabskiego i wyczerpania jego możliwości i zdolności pod pretekstem „walki z terroryzmem”

²⁵ <http://www.raialyoum.com/?p=206899>.

Siódme: aby znaleźć rozwiązanie zjawiska terroryzmu, należy poszukiwać korzeni, w których rosną takich jak: ucisk i tyrania, represje, wsparcie reżimów korupcyjnych, wzmacnianie relacji z wrogami ludu, demonizowanie i obłączenie przywódców narodowych. I między tymi składnikami jednego narodu, okupacją krajów i uciskiem ich narodów. Wszystko to wywołuje gniew i nienawiść i stworzy środowisko inkubacyjne dla terroryzmu, z którym trudno sobie poradzić²⁶.

LITERATURA

Maseid, Nifin eabd alnmem, aldalil alearabii, huquq al'iinsan waltanmiati, dalil almafahim walmust". alahat 10 fbrayr/shbat 2015, http://www.arabhumanrights.org/dalil/ch_9.htm. Massad, Neven Abdel Moneim, Przewodnik arabski, Prawa człowieka i rozwój, Pojęcia i terminologia 10 lutego 2015, http://www.arabhumanrights.org/dalil/ch_9.htm.

Tim Kinidi , alsaeudiun wal'iirhab , alriad , altubeat al'uwlaa , 2005, s 170.
Tim Kennedy, Saudyjczycy i terroryzm, Riyadh, pierwsze wydanie (Markaz El drasat Elastratjya), 2005, s. 170.

<http://studies.aljazeera.net/ar/issues/2015/04/2015415112356516196.html>

Alnays Kamal Cywilizowany dialog – Czasopismo numer: 3419 - 2011/7/7 – 16-35 alhiwar almtmdn-aledd: 3419 - 2011 / 7 / 7 – 16-35.

Eaz Aldiyini, „Ahmad Jalal, Al'iirhab wa leunf alsiyasiu alqahra (1986), sa86. Ezzeddin, Ahmed Jalal, Terroryzm i przemoc polityczna (Kair wydawnictwo Dar alhuriya 1986), s. 86.

Art. 1 Konwencji genewskiej o zapobieganiu i zwalczaniu terroryzmu z 1937 r.
Terroryzm w międzynarodowych paktach.

²⁶ <http://www.alquds.co.uk/?p=280195>.

- Aabd Alhalim, „Amira, Al'iirhab kazahira wa mafhawm, wydawnictwo Al-muwasasat al'ahram, alqahirata, 5 fabrayr/ 2015, Abdel Halim, Amira, Terroryzm jako fenomen i koncepcja, wydawnictwo Al-Ahram, Kair, 5 lutego 2015 r.
- Hilmi, Nabil Ahmad, Al'iirhab alduwaliu wfqana lilsiyasat aljinaiyat aldawliai, (wydawnictwo Dar alnahda alearabia, Kair 1988), s23. Hilmi, Nabil Ahmed, Międzynarodowy terroryzm zgodnie z polityką kryminalną (wydawnictwo Dar alnahda alearabia Kair 1988), str23.
- Artykuł IV ustęp 6 Konwencji genewskiej dotyczącej jeńców wojennych z 1949 r.
- Jarudi, Rujih, Al'asatir almwssist lilsiyasat al'iisrayiylati, tarjamat Muhamad Hesham, wydawnictwo Dar al-shuruq, alqahira, wydanie trzecie 1999), s. 34.
- Jaredi, Rujih, The Founding Myths of Israeli Politics, w tłumaczeniu Mohameda Hishama, (wydawnictwo Dar al-shuruq Kair, trzecie wydanie 1999), s. 34.
- Aleikra, Adunis, Al'iirhab alsiyasiu, (wydawnictwo Dar El Taliya, Bayrut, 1993), s. 136.
- Aleikra Adonis, Terroryzm polityczny, (wydawnictwo Dar El Taliya , Beirut, wydanie drugie 1993), s. 136.
- Aleumush, Ahmad Flah, Asbab aintishar zahirat al'iirhabi,(wydawnictwo Akadimia Nayif alearabiat lileulum al'amniai, markaz aldirasat walbihwith, Alriyad 1999), s. 98.
- Al-Amoush, Ahmed Falah, Przyczyny rozprzestrzeniania się zjawiska terroryzmu, w ramach seminarium na temat ustawodawstwa antyterrorystycznego w świecie arabskim, (wydawnictwo Arabska Akademia Naif na rzecz Nauk o Bezpieczeństwie, Centrum Studiów i Badań, Rijad 1999), s. 98.
- Jariduh Alshrq al'awsat, al'arbaea' 5 sibtambar 2012, aleadad 12335 <http://m.aawsat.com/content/1346794722759966800/opinion>. Gazeta Al Sharq Al Awsat, środa, 5 września 2012 r., Wydanie 12335 <http://m.aawsat.com/content/1346794722759966800/opinion>.

Nasar, Jamal, Nazarat fi alfikr wa alsyasa, (wydawnictwo Al Markaz alhadari lyl dirasat al Mustaqbaliya, Alqahira, 2010), s. 225.

Nassar, Jamal, Refleksje na temat myśli i polityki, wydawnictwo Al Markaz alhadari lyl dirasat al Mustaqbaliya, Kair wydanie pierwsze 2010), s. 225.

Aby dowiedzieć się więcej o realiach organizacji terrorystycznych i ich rozprzestrzenianiu się w świecie, możesz zajrzeć do Encyklopedii wojownika na: http://www.moqatel.com/openshare/beothh/siasia2/erhab/sec04.doc_cvt.htm.

<http://www.saaaid.net/ahdath/67.htm>.

e-Terroryzm.pl nr 7/2012 (17).

UCHWAŁA NR 252 RADY MINISTRÓW z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019”.

Sławomir Kamiński, Polska w międzynarodowej koalicji przeciwko terroryzmowi, Wydawca (Min. Spraw Zagranicznych. Departament Strategii i Planowania Polityki Zagranicznej, 2002) s. 31.

Andrzej Małkiewicz, TERRORYZM Wybrane zagadnienia, OFICYNA WYDAWNICZA PWSZ NYSA 2014, s. 177.

<https://docplayer.pl/25575054-Zjawisko-terroryzmu-w-prawie-polskim.html>.

<https://pl.scribd.com/document/56082608/POLSKA-Strategia-Obrony-Przed-Terroryzme>.

Czeski zbiór ustaw: Ustawa nr 40 z 2009 r. Zbiór praw, kodeks karny.

https://www.academia.edu/25172266/A._Zięba_Problem_terroryzmu_w_wybranych_państwach_Europy_Środkowej_i_Południowej_Hiszpania_Włochy_Republika_Czeska_Polska_Studia_Politologiczne_2015_Vol.38.

<http://www.raialyoum.com/?p=206899>.

<http://www.alquds.co.uk/?p=280195>.